

Motion till riksdagen 2024/25:3107

av **Morgan Johansson m.fl. (S)**

Internationell samverkan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst globalt och en aktiv internationell kraft och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Rysslands anfallskrig är oprovocerat, olagligt och oförsvarligt och att Sveriges militära, ekonomiska och humanitära stöd till Ukraina ska fortsätta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta att stödja de insatser som görs för att samla in bevis och bygga åtal mot de ryska förövarna och beslutsfattarna för att kunna ställa dem till svars för deras förbrytelser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sanktionerna mot Ryssland bör skärpas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur ryska frysta tillgångar kan användas i återuppbyggnaden av Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade svenska insatser för upprätthållande av sanktionerna och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en omedelbar vapenvila i kriget mellan Hamas och Israel och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stödja det arbete som görs inom ramen för ICC för att samla in bevis och utreda krigsbrott begångna av såväl Israel som Hamas i samband med kriget i Gaza och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt stödja det internationella rättsväsendet och dess processer och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att pausa EU:s associeringsavtal med Israel, tills Israel efterföljer Internationella domstolens beslut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kraftigt utökade sanktioner mot den militanta bosättarrörelsen på Västbanken och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa varor från Israels illegala bosättningar på Västbanken från att komma in på EU:s inre marknad och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för ett engagemang i regionen Mellanöstern och Nordafrika för att säkerställa en fredlig och demokratisk utveckling samt ett säkerställande av mänskliga rättigheter för att förhindra krig, förtryck och barnäktenskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i Nato ska driva på för ömsesidig kärnvapennedrustning, respekt för folkrätten och mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i Nato särskilt ska lyfta upp frågor om kvinnor, fred och säkerhet genom att driva en feministisk säkerhetspolitik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den samlade europeiska försvarsförmågan samt EU:s handlingsförmåga som säkerhetspolitisk aktör och förmåga att ta ansvar för unionens och närområdets säkerhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att i EU införa en sanktionstrappa som gör att EU ytterst kan utesluta ett land som fullbordat en nedmontering av demokratin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grundlagsskydda aborträtten i hela EU genom att skriva in rätten till säker och trygg abort i EU:s rättighetsstadga och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det nordiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till inrättande av en nordisk försvarskommission och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arktis är en viktig del av vårt närområde och att Sveriges engagemang för området bör öka och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett marint reservat i Arktis och förhindra olje- och gasutvinning i området och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FN utgör navet i det globala samarbetet för internationell fred och säkerhet och spelar en viktig roll för fred och säkerhet, folkrätten, mänskliga rättigheter och utveckling och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en internationell jämlikhetskommission inom FN-systemet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stå upp för det multilaterala systemet och att Sverige ska fortsätta att vara en ansvarsfull och engagerad medlem av dessa organisationer och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ledande i Agenda 2030-arbetet och driva på Parisavtalets genomförande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på för höjda klimatambitioner i Sverige, EU och FN och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på arbetet för att säkerställa att fler kvinnor deltar i förhandlingsdelegationerna till klimattoppmötena och andra klimat- och miljösamarbeten och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att storskalig miljöförstöring (ekocid) läggs till i Romstadgan och därmed erkänns som ett brott mot mänskligheten och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vårt mål är en värld utan kärnvapen och att Sverige ska fortsätta arbetet med att åstadkomma konkreta steg för kärnvapennedrustning inom ramen för icke-spridningsfördraget (NPT) och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det internationella fredsfrämjande arbetet och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anslaget till Sipri återställs och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att journalister, människorättsförsvarare, parlamentsledamöter och andra politiska fångar i Turkiet som har fängslats på orättfärdiga grunder omedelbart måste släppas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för att de svenska politiska fångarna Gui Minhai, Dawit Isaak och Ahmadreza Djalali omedelbart ska släppas och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och återinföra den feministiska utrikespolitiken, jämställdhet och arbetet för alla kvinnors och flickors rättigheter, inklusive SRHR, och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska kvinnliga medlingsnätverket ska återstartas och deras roll utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN ska verka för att könsapartheid ska klassas som ett brott mot mänskligheten och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska permanenta den globala ambassadören mot människohandel, växla upp arbetet och utöka resurserna och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all diskriminering, utnyttjande och exploatering av barn ska motarbetas och att åtgärder som rör barn

ska ha sin utgångspunkt i barnkonventionen och den internationella humanitära rätten och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att Moskvamekanismen även ska åberopas när hot mot hbtqi-personer anses vara överhängande och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta ett särskilt sändebud för hbtqi-rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta arbetet för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog, konfliktlösning och ansvarsutkrävande och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fri, hållbar och rättvis handel och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att WTO måste stärkas och moderniseras för att kunna möta de utmaningar som det multilaterala handelssystemet står inför och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att fler strategiskt viktiga frihandelsavtal ingås och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av AI bör regleras globalt och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande i arbetet för en öppen, fri och säker digital framtid för alla och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cyberhot och desinformation samt om att arbetet mot cyberhot och desinformation bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja de demokratiska krafterna i Iran och att terrorlista det islamiska revolutionsgardet och tillkännager detta för regeringen.

En omvärld i förändring – Sverige måste fortsätta att vara en stark röst globalt

Två stora världshändelser präglar idag internationell politik. Den ena är Rysslands invasionskrig i Ukraina, som inleddes i februari 2022. Det är ett tydligt brott mot folkrätten och den regelbaserade världsordningen. I praktiken innebär det att Ryssland lämnade den europeiska säkerhetsordningen, och därmed blev Europa en avsevärt farligare plats.

Det är nu extremt viktigt att demokratierna i väst fortsätter att stå tillsammans mot Rysslands imperialistiska politik, och fortsätter att stödja Ukraina i kampen för oberoende och självständighet.

Den andra världshändelsen är den mycket allvarliga utvecklingen i Mellanöstern, efter Hamas terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023. Det krig som därefter utbröt i Gaza har hittills krävt uppskattningsvis 40 000 människoliv, de flesta civila kvinnor och barn. Hamas terrorattack ska fördömas i starkaste ordalag, men det är också uppenbart att Israels krigföring gått över alla rimliga gränser. Det kommer allt fler rapporter om

allvarliga krigsbrott. Förödelsen av Gaza är enorm, och samtidigt trakasseras och dödas palestinier på Västbanken av militanta israeliska bosättare.

Ser vi ut över världen, så finns det också allt mer oroande tecken. Efter många år av positiv global utveckling har vi på senare år sett en tillbakagång för värden som demokrati, frihet och multilateralism. Nya ekonomier växer sig allt starkare och USA:s och västvärldens framträdande roll, som varit rådande i världen sedan det kalla kriget, utmanas från flera håll, bland annat av stater med auktoritära ledare.

Ryssland fortsätter att etablera sig i afrikanska och latinamerikanska länder och knyta dem närmare sig, med både handel och stöd. Sedan 2020 sveper en kupp våg över delar av Afrika och destabiliserar området. Regionala stormakter växer fram, samtidigt som västländernas andel av den globala ekonomin minskar.

Det senaste året har Kinas inflytande i världen ökat allt mer, inte minst i Latinamerika, där USA blivit mer osynligt. Även i Afrika har Kina etablerat sig genom lån, bidrag och investeringar i infrastruktur i utbyte mot tillgång till viktiga afrikanska råvaror. Samarbetet handlar även om militärt stöd. För Kina har det blivit allt viktigare att vinna över Latinamerika och Afrika på sin sida i den hårdnande maktkampen med USA och västländer.

Utifrån värderingar som demokrati och mänskliga rättigheter är Kinas pågående globala expansion oroväckande. Den kinesiska ledningen har sagt sig vilja påverka och förändra den globala ordningen som styr världen och istället framhålla sitt ekonomiska och politiska system som ett alternativ till liberal demokrati i västvärldens tappning.

Kina gör anspråk på Taiwan som en av sina provinser, men de flesta taiwaneser vill inte styras av Kina. På senare år har konflikten vuxit och fått allt större geopolitiska återverkningar. Säkerhetsrådet har försämrats och en del bedömare varnar för risken för en militär konflikt. I Kina ökar dessutom förtrycket av, och utrymmet minskar för, alla som kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter. Det gäller minoriteter som uigurer och tibetaner, men också oppositionen i Hongkong, där den demokratiska rörelsen i princip är krossad.

I kampen om en ny världsordning är det avgörande att Sverige och övriga EU kan verka för värden som mänskliga rättigheter, demokrati, frihet och hållbar ekonomisk utveckling, och samtidigt fortsätta arbetet för att möta klimatutmaningen.

Det är uppenbart att Sverige i dessa oroande tider måste fortsätta att vara en stark röst globalt. Vi beklagar därför att den svenska regeringen istället valt att ta flera steg tillbaka och dra sig undan från den globala scenen. Den svenska regeringen har valt ett ensidigt fokus på närområdet och Europa. Svensk utrikespolitik har blivit passiv och provinsial, istället för aktiv och internationell.

En aktiv utrikespolitik är av grundläggande betydelse. Världen är mer sammanlänkad än någonsin tidigare, vilket innebär att händelser och beslut i ett land kan få direkta eller indirekta konsekvenser för andra delar av världen. En provinsial utrikespolitik kan leda till isolering och förlust av möjligheter till samarbete och utbyte med andra nationer. Globala utmaningar som klimatförändringar, terrorism, handel och människorättsfrågor är inte begränsade till nationella gränser. En aktiv utrikespolitik är nödvändig för att hantera dessa frågor effektivt genom internationellt samarbete och diplomati. Att likt nuvarande regering endast inta en mer provinsial hållning i sin utrikespolitik kan göra det svårt att påverka globala lösningar på dessa problem.

Sverige har under decennier byggt upp ett mycket gott anseende när det gäller fredsarbete, demokrati, mänskliga rättigheter, nedrustning, fattigdomsbekämpning, klimatomställning och jämställdhet. Det är ett arbete som behöver fortsätta i ljuset av de

krafter som nu flyttar fram sina positioner i världen. Regeringen skadar nu detta anseende med sin inåtvända utrikespolitik.

Sverige ska ha en aktiv Europapolitik och EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. EU har en viktig roll för att trygga vår säkerhet. Rysslands invasion av Ukraina har utmanat den europeiska säkerhetsordningen och förändrat det geopolitiska landskapet i grunden. Kinas ökade globala närvaro och rivalitet med USA, konflikterna i Mellanöstern och ett groende missnöje i det globala syd skapar spänningar runt om i världen. I sådana tider är det avgörande att EU håller ihop, fördjupar samarbeten med likasinnade partners och ökar samarbetet med det globala syd. EU ska fortsätta verka för att skydda och stärka en multilateral, regelbaserad världsordning.

Det som händer i Latinamerika, Mellanöstern, Afrika och Asien påverkar också vårt land. Vi ser ökade klyftor i världen med växande fattigdom samtidigt som makt- och förmögenhetskoncentrationen till några få globala aktörer hotar förutsättningarna för en hållbar världsutveckling. Sverige ska vara drivande för en rättvis och jämlik världsordning och därför bör Sverige ta initiativ till en internationell jämlikhetskommission.

Sedan många år är Ryssland och Kina djupt involverade och driver ett mycket aktivt påverkansarbete i Latinamerika, Mellanöstern, Afrika och Asien. Det är ett led i att påverka politiker och makthavare, bygga politiskt stöd och säkra naturtillgångar, utan motkrav på reformer för att bygga demokrati och garantera mänskliga rättigheter. Dessa kontinenter är ett slagfält – militärt, politiskt, ekonomiskt och värderingsmässigt.

Krig, fattigdom, droghandel, människohandel, illegal vapenhandel, miljöförstöring och utsläpp som driver på den globala uppvärmningen påverkar oss alla, var vi än bor. Därför är den snäva utrikespolitik som regeringen nu för djupt bekymmersam.

Fortsatt starkt stöd till Ukraina

Den 24 februari 2022 inledde Ryssland ett provocerat, olagligt och oförsvarligt krig mot sin granne, det demokratiska Ukraina. Rysslands aggression är ett flagrant brott mot folkrätten och bryter mot den europeiska säkerhetsordningen.

Den ryska regimen brutala grymheter har inte undgått någon. Civila som mördas, hela städer som bombas sönder, missiler riktade mot barn på flykt, massgravar, tortyr och sexuella övergrepp. Även storskalig miljöförstöring (ekocid) ingår i den ryska krigsföringen där sprängningen av Nova Kachovka-dammen i juni 2023 är ett tydligt exempel. Dessa krigsförbrytelser får inte gå ostraffade. Sverige ska fortsätta att stödja de insatser som görs av EU och Internationella brottsmålsdomstolen för att samla in bevis och bygga åtal mot de ryska förövarna och beslutsfattarna, för att i en framtid kunna ställa dem till svars för deras förbrytelser. Ekocid bör erkännas som ett brott mot mänskligheten genom att läggas till i Romstadgan. Sanktionerna mot Ryssland och ryska beslutsfattare och oligarker bör bestå och utvecklas.

Kriget handlar inte bara om Ukrainas frihet och demokrati, utan om hela Europas framtid och säkerhet. Sedan 2014 har Ryssland brutit sönder den europeiska säkerhetsordningen och gång på gång visat att de är ett hot mot det demokratiska Europa. Det finns ingenting i Rysslands agerande som tyder på att det kommer att förändras inom överskådlig tid. Tvärtom har Putin ökat förtrycket av det ryska folket. Han har etablerat ett övergripande mål om rysk dominans i närområdet och han verkar vara beredd att

acceptera hur stora mänskliga och materiella förluster som helst för att nå det målet. Det här handlar inte bara om geopolitik utan om en djup värderingskonflikt mellan demokrati och auktoritärt styre. Rysslands påverkansaktiviteter i till exempel Georgien, Moldavien och på Balkan är omfattande och systematiska. Det är en del av en bredare strategi för att stärka det ryska inflytandet i dessa regioner, undergräva västliga intressen och främja den ryska geopolitiska agendan. Dessa aktiviteter tar sig uttryck på flera olika sätt, inklusive direkta politiska påtryckningar, desinformation, ekonomiskt tryck, politiskt stöd till proryska partier och grupper samt militära hot eller interventioner. Genom att destabilisera samhällen och exploatera känsliga nationella, religiösa, etniska och andra identitetsfrågor kan Ryssland förhindra deras integration i västliga strukturer som EU och Nato, och därmed bevara en buffertzona mot vad Moskva uppfattar som västlig expansion.

Rysslands krig innebär en ny och farligare verklighet för Europa och Sverige. Det här är det största hotet mot den europeiska säkerhetsordningen under hela efterkrigstiden. Sverige och EU kommer med stor sannolikhet att leva under ett latent hot om militär konflikt under mycket lång tid framöver. Detta kräver bland annat en höjd militär tröskel för rysk aggression som vi utformar tillsammans med Sveriges allierade och en höjd beredskap för alla typer av långsiktiga hot mot vårt samhälle som påverkansoperationer, hybridkrigföring och sabotage. Det finns ett brett stöd för fortsatt utveckling av det svenska försvaret, senast uttryckt i Förvarsberedningens slutrapport från våren 2024.

Rysslands anfall på Ukraina 2022 skapade ett helt nytt säkerhetspolitiskt läge, vilket i grunden påverkade Sveriges situation. Den socialdemokratiska regeringen drog slutsatsen att Ukrainas frihet och självständighet i förlängningen också handlar om vår frihet och självständighet. Därför inleddes omedelbart ett omfattande stöd till Ukraina, både militärt, ekonomiskt och humanitärt. Den socialdemokratiska regeringen tog ett historiskt beslut genom att för första gången sedan 1939 skicka vapen till ett land som befinner sig i pågående krig.

Det svenska stödet till Ukraina har fortsatt efter regeringsskiftet, och det finns en bred enighet om att det ska utvecklas och pågå så länge det behövs. Samtidigt har det hittills byggts på ad hoc-beslut. Det behövs en mer långsiktig plan för stöd till krigsföringen och för återuppbyggnad av Ukraina. Vi stöder den arbetsgrupp inom EU som jobbar med hur ryska frysta tillgångar kan användas i återuppbyggnaden av Ukraina. EU-beslut om detta måste fattas så fort som möjligt.

EU:s medlemsländer måste även på handelsområdet stå enade i stödet till Ukraina. Vi socialdemokrater vill att Sverige och EU stärker handeln med Ukraina så att Ukraina i ökad utsträckning får tillgång till EU:s inre marknad och kan öka sin handel mot Europa. På det sättet kan stora intäkter komma Ukraina till del. Vi vill att såväl svenska som europeiska företag ges goda förutsättningar för att delta i Ukrainas uppbyggnad.

Lika angeläget är det att hålla det ekonomiska trycket på Ryssland uppe och strypa Putins krigskassa. Därför krävs det krafttag för att stoppa kringgåendet av EU:s sanktioner mot Ryssland. Regeringen behöver agera omgående för att dessa kringgåenden ska upptäckas tidigare, förhindras oftare och straffas hårdare. I övriga europeiska länder har myndigheter och polis framgångsrikt stoppat försök till smuggling av vapen och industriprodukter till Ryssland. Sverige utmärker sig som ett av få länder där inte ett enda åtal ännu väckts för brott mot sanktionsbestämmelserna. Regeringen bör samla ansvariga myndigheter samt representanter för näringsliv och

transportnäring för att gemensamt öka insatserna för att upprätthålla sanktionerna. Varje sanktionsbrott är ett stöd till Rysslands illegala krig mot Ukraina.

Ukraina hör hemma i EU och Ukrainas väg mot EU-medlemskap bör klargöras. Det kan ta många år innan EU-förhandlingarna är färdiga, och det finns åtskilliga knäckfrågor. I väntan på fullvärdigt EU-medlemskap ska Ukraina stöttas i uppbyggnad och reformarbete efter landets behov och prioriteringar. Återuppbyggnad och vidareutveckling av bland annat samhällsviktig infrastruktur, skolor och bostäder och grundläggande samhällstjänster inom sektorer såsom hälso- och sjukvård är avgörande. Sverige ska också fortsätta att stödja Ukraina att stärka sina demokratiska institutioner, oberoende och mer effektiv offentlig förvaltning samt rättsväsendet, på vägen mot EU-integration.

Hamas terrorattack och kriget i Gaza

Hamas terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023 är det värsta terrordådet i regionen någonsin. 1 200 israeler, de allra flesta civila, dödades på en enda dag, och Hamas tog över 100 civila israeler som gisslan.

Israel svarade med en militär inmarsch i Gaza, och kriget har nu pågått i snart ett år. Konsekvenserna för Gazas palestinska befolkning har varit fruktansvärda. Uppskattningsvis över 40 000 människor har dödats, de flesta civila kvinnor och barn. Stora delar av Gaza har lagts i fullständig ruin. Miljontals människor har tvingats överge sina hem och lever på svältgränsen utan grundläggande hälso- och sjukvård. En hel generation barn har traumatiserats för livet.

Men inte bara palestinierna i Gaza har drabbats. Också mot palestinierna på Västbanken, där ju Hamas inte styr, har förtrycket ökat. Hundratals palestinier har dödats, och tusentals har trakasserats och fått se sin egendom förstörd och sönderslagen. Israels regering planerar nya illegala bosättningar.

Israel fick till en början, efter Hamas terrorattack, mycket stöd av omvärlden. Men den brutala krigsföring som Israel nu ägnat sig åt under nästan ett års tid, med så många oskyldiga döda och så mycket förstörelse, har lett till omfattande kritik från så gott som en hel värld.

Hamas attack den 7 oktober var ett klart terrorbrott, men mycket tyder på att också Israel begått omfattande krigsbrott under det krig som följt. Internationella brottmålsdomstolens (ICC) chefsåklagare har därför begärt att Israels premiärminister och försvarsminister ska gripas, liksom Hamas centrala ledare.

I våras kom också Internationella domstolens (ICJ) utlåtande om Israels behandling av palestinierna och de ockuperade palestinska områdena. Kritiken mot Israels bosättningspolitik och fortsatta förtryck av palestinierna var omfattande.

Den svenska regeringen har varit uppseendeväckande tyst om den katastrof som utvecklats.

Vi socialdemokrater kräver en omedelbar vapenvila och ett frisläppande av gisslan. Vi föreslår att EU agerar genom att frysa associationsavtalet med Israel så länge Israel inte följer ICJ:s utslag. Vi kräver också att EU:s sanktioner mot den militanta bosättningsrörelsen utvidgas avsevärt, och att alla varor från israeliska bosättare på ockuperad mark stoppas från att nå EU:s inre marknad.

Vi ser också med stor oro på utvecklingen i övriga Mellanöstern och Nordafrika. Flera stater i Israels och Palestinas omedelbara närhet riskeras att dras in i kriget, t ex Libanon. Risken för ytterligare eskalation är stor. Många stater i Mellanöstern och Nordafrika går dessutom i en mer auktoritär och repressiv riktning, och det finns exempel på stater som diskuterar införande av barnäktenskap. Detta visar på behovet av ett internationellt engagemang från Sverige och omvärlden med syfte att säkerställa demokrati och mänskliga rättigheter i regionen.

Sveriges Natomedlemskap gör oss säkrare och Nato starkare

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 och den hårdnande geopolitiska maktkampen förändrade den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde på ett genomgripande sätt. Det, tillsammans med Finlands vägval, fick oss socialdemokrater att ompröva den svenska alliansfriheten och söka medlemskap i Nato i maj 2022.

Sedan den 7 mars 2024 är Sverige fullvärdig medlem i Nato. Det svenska Natomedlemskapet gör Sverige säkrare och Nato starkare. Det har också stor betydelse för det nordiska försvarssamarbetet. Det är positivt att alla nordiska länder kommer att samlas i en gemensam försvarsallians.

Som medlem i Nato omfattas Sverige av de ömsesidiga försvarsgarantier som följer av artikel 5 i nordatlantiska fördraget. Genom medlemskapet blir Nato Sveriges viktigaste försvarspolitiska arena.

Finlands och Sveriges Natomedlemskap stärker Nato. Med det är alla EU-länder och nordiska länder runt Östersjön bundna av samma ömsesidiga och trovärdiga försvarsgaranti. Våra länders samlade försvarsförmåga, och möjligheter att samarbeta nära kommer att öka. Vår vision är att de nordiska och baltiska länderna tillsammans och inom ramen för Nato nu ska kunna ta ansvar för försvaret av vår del av Europa, genom ett djupt och nära försvarssamarbete till lands, i luften och till sjöss.

Sverige ska aktivt delta i de säkerhets- och försvarspolitiska diskussionerna och beslutsfattandet inom Nato. Som medlem har vi större möjligheter till inflytande i frågor av central betydelse för europeisk och transatlantisk säkerhet och kan direkt bidra i utvecklingen av Nato som säkerhets- och försvarspolitisk aktör.

Samtidigt är det viktigt att understryka att det är just ett försvarssamarbete det handlar om. Sverige och övriga Norden utgör inget hot mot någon, men vi är fast beslutna att försvara vår territoriella integritet, vår demokrati och vårt oberoende, i den händelse vi skulle bli angripna.

Vi ser inget behov av permanenta Natobaser på svenskt territorium, och vi anser att det är viktigt att vårt Natomedlemskap inte bidrar till ökad kärnvapenspridning. Därför säger vi bestämt nej till kärnvapen på svensk mark, och vi anser att Sverige i Nato ska verka för ömsesidig kärnvapenedrustning. Världen behöver färre kärnvapen, inte fler.

I Nato ska Sverige också verka för ovillkorlig respekt för folkrätten och för grundläggande mänskliga rättigheter.

Sverige har en stark ställning inom Nato när det kommer till genderarbetet. Redan innan Sverige ansökte om medlemskap i Nato fick det nordiska gendercentret i Kungsängen en central roll i Natos genderarbete. Vi vill se en högre andel kvinnor i de militära förbanden, fler kvinnor på ledande och strategiska positioner. Kvinnor ska delta

i Natos arbete med fredsprocesser, statsbyggnad och i militära insatser på samma nivå som män. Vi socialdemokrater stödjer alliansens arbete för jämställdhet, med utgångspunkt i agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Fokus ligger på att ta itu med ojämställdhet genom att integrera genusperspektiv i alliansens tre kärnuppgifter: avskräckning och försvar, krisförebyggande och krishantering samt gemensam säkerhet. Sverige ska driva en feministisk säkerhetspolitisk linje i Nato.

Samarbetet inom EU är avgörande för Sverige

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. I en orolig omvärld står medlemsländerna starkare tillsammans. Vi ska fortsätta att bygga ett allt närmare samarbete inom EU, liksom med våra nordiska och baltiska grannar. EU ska fortsätta att utveckla relationerna till, och de ömsesidiga samarbetena med, Europas grannländer.

EU måste vara en kraftfull global röst för fred, frihet och demokrati; det är genom en stark svensk röst i EU som vi stärker Sveriges inflytande internationellt. EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik ska stärkas i syfte att försvara EU:s intressen och värden globalt. Europa måste långsiktigt ta ansvar för sin egen säkerhet. Det är avgörande att stärka den samlade europeiska försvarsförmågan samt EU:s handlingsförmåga som säkerhetspolitisk aktör och förmåga att ta ansvar för unionens och närområdets säkerhet. Genom att stärka EU:s arbete för cybersäkerhet stärks förmågan att agera mot desinformation, valpåverkan och hybridhot.

För att göra EU till en starkare säkerhetspolitisk aktör vill vi att beslut ska kunna tas med kvalificerad majoritet istället för enhällighet i vissa utrikespolitiska frågor, till exempel sanktionsbeslut och frågor som rör mänskliga rättigheter. Genom att ta bort vetot för sanktionsbeslut kan inget enskilt medlemsland stoppa sanktioner mot Ryssland.

Vi står upp för EU:s solidaritetsklausul. EU ska fortsätta att vara en trovärdig säkerhetspolitisk aktör som tar ansvar för sin egen säkerhet och samtidigt agerar globalt med partners utifrån en bredd av civila och militära verktyg. Sverige har ett ansvar gentemot EU:s medlemsstater och omfattas av den solidaritet som EU-medlemskapet innebär.

Medlemsländerna tar gemensamt ett solidariskt ansvar för Europas säkerhet. För EU-medlemmar som också är allierade i Nato utgör Natomedlemskapet grunden för det kollektiva försvaret, och samarbetet mellan EU och Nato bör intensifieras.

EU är en union för demokratier och samarbetet bygger på gemensamma värderingar. Därför vill vi säkerställa att alla EU:s medlemsstater är väl fungerande demokratier som bekämpar korruption och möjliggör ansvarsutkrävande i fria och demokratiska val. Kraven på demokrati, stabil ekonomi, fackliga rättigheter och korruptionsbekämpning ska vara strikta, både för befintliga och nya medlemsstater. Men demokratiska grundprinciper utmanas av proryska, högerpopulistiska och auktoritära krafter i Europa när fria medier, fackliga organisationer, akademien och aborträtten attackeras och stödet till Ukrainas frihetskamp ifrågasätts.

För att demokratisäkra Europa vill vi socialdemokrater att det ska bli lättare att hålla inne medel för länder som underminerar demokratiska värden, införa en tydlig sanktionstrappa där EU successivt kan stänga av medlemsstater från andra fördelar med EU-medlemskapet och ytterst göra det möjligt att utesluta ett land som fullbordat en

nedmontering av demokratin. För att säkra aborträtten vill vi grundlagsskydda aborträtten i hela EU genom att skriva in rätten till säker och trygg abort i EU:s rättighetsstadga.

En fortsatt utvidgning av EU måste göras på ett ansvarsfullt sätt. Innan länderna kan bli fullvärdiga medlemmar i EU måste de leva upp till krav på en stabil ekonomi, en väl fungerande rättsstat, låg korruption och respekt för grundläggande demokratiska värderingar. Detta kommer till uttryck i de så kallade Köpenhamnskriterierna. Det är också viktigt att värna fungerande arbetsmarknader och fackliga rättigheter och att gränsöverskridande brottslighet bekämpas. Vi ska fortsätta att stödja kandidatländerna i det reformarbetet. Att nödvändiga reformer kommer på plats är viktigt för både ansökarländerna själva och för EU:s fortsatta funktionalitet. En gradvis anslutning, där kandidatländerna får tillträde till delar av EU-samarbetet utan att vara fullvärdiga medlemmar, är en bra ansats.

En framtida utvidgning av EU kommer att ställa stora krav på att unionen reformeras. Beslutsregler kommer att behöva ses över, och stora politikområden såsom jordbrukspolitiken, sammanhållningspolitiken och EU:s budget kommer att behöva förändras för att unionen ska kunna fungera effektivt. Samtidigt är det viktigt att kostnaderna hålls nere. Dessa förändringar kommer troligtvis leda till ett EU-samarbete som ser annorlunda ut framöver.

Nordiskt samarbete, Östersjöregionen och Arktis

Det nordiska samarbetet är det äldsta samarbetet av sitt slag och vi är måna om att det nordiska samarbetet prioriteras och stärks ytterligare. Nordiska rådet och ministerrådet ska vara en mobiliserande kraft för fördjupat samarbete. Visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region ska fortsätta att vägleda samarbetet och skapa ett mervärde för Nordens invånare. Det ska vara enkelt att bo och arbeta i hela Norden och arbetet med att riva fler gränshinder ska vara prioriterat. Det nordiska kultursamarbetet är en viktig del i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna.

Vi vill verka inom EU:s Östersjöstrategi för att länka samman regionen, rädda havsmiljön och öka välbefindandet. Demokratiska och välmående grannländer är en förutsättning för fortsatt säkerhet i vårt närområde.

I det säkerhetspolitiska läge vi befinner oss i finns det anledning att fördjupa det nordiska samarbetet ytterligare. Vi föreslår att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission tillsätts med förankring i samtliga nordiska parlament. Detta ger oss en mer effektiv planering och koordinering av försvarsresurserna inom hela Norden.

Arktis utgör en viktig del av vårt närområde, med en ökad strategisk och ekonomisk betydelse. Arktis påverkas kraftigt av klimatförändringarna, vilket medför allvarliga konsekvenser för både naturen och de människor som bor där, inklusive de urfolk som länge har levt i harmoni med denna känsliga miljö. Vi vill att Sverige ska spela en aktiv och ledande roll i att säkerställa att utvecklingen i Arktis sker på ett hållbart och fredligt sätt.

Fokus ska vara på människorna, freden och klimatet. Respekten för folkrätten är särskilt viktig i den förändring vi ser i området.

Många länder har ökade politiska, militära och ekonomiska intressen i regionen, vilket medfört att Arktis fått en ökad säkerhets- och försvarspolitisk betydelse. Sverige är ett av de åtta arktiska länderna, och Arktiska rådet är det centrala forumet för samarbete i Arktis. Sverige ska driva på arbetet för internationell samverkan, säkerhet och stabilitet, klimat och miljö, hållbar ekonomisk utveckling och goda levnadsvillkor för befolkningen i regionen, inklusive urfolken.

Den minskande ismassan på Arktis har möjliggjort, och kommer troligen i framtiden i ännu högre grad möjliggöra, olje- och gasutvinning i Arktis. Det är varken lämpligt eller ansvarsfullt. Det riskerar det unika växt- och djurlivet på Arktis, och går tvärtemot ambitionerna att minska utsläppen av växthusgaser. Dessutom kan olyckor med oljeutsläpp få förödande miljökonsekvenser. År 2016 beslutade EU och 24 länder, däribland Sverige, att inrätta världens största marina reservat i Rosshavet i Antarktis. Kommersiellt fiske och gruvverksamhet är nu förbjudet i 35 år framåt. Det bör ses som ett föredöme i arbetet för att rädda Arktis. Vi vill att ett marint skyddsområde inrättas i Arktis och att begränsningarna för aktiviteter i området även bör innefatta ett förbud för olje- och gasutvinning.

Ett FN bättre rustat för morgondagens globala utmaningar och hot

Ett starkt engagemang för FN är en hörnsten i socialdemokratisk utrikes- och säkerhetspolitik. FN ska fortsätta att vara en central arena för Sveriges arbete med de globala utmaningarna. Vi lever i en tid då oro och hot inte bara drabbar enskilda länder utan i många fall påverkar flera länder och stora delar av världen. Då är det viktigt att vi också kan samarbeta och hitta gemensamma lösningar globalt.

FN utgör navet i det globala samarbetet för internationell fred och säkerhet och spelar en viktig roll för fred och säkerhet, folkrätten, mänskliga rättigheter och utveckling. Vi vill aktivt medverka till att FN står bättre rustat att hantera morgondagens globala utmaningar och hot. Det är avgörande att FN är en enande och mobiliserande kraft i genomförandet av Parisavtalet och Agenda 2030.

Genom kärnstöden till FN och dess organisationer bidrar Sverige till att uppnå organisationernas resultat och därmed till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Att i en säkerhetspolitiskt mycket orolig tid, med klimatkris och ökad global fattigdom, skära ner på kärnstöden och försvaga FN är direkt kontraproduktivt och ett allvarligt misstag från regeringens sida.

En internationell jämlikhetskommission

Världens fem rikaste män har fördubblat sin förmögenhet sedan 2020 – samtidigt har 5 miljarder människor blivit fattigare. Det visar Oxfams senaste rapport om den ekonomiska utvecklingen i världen. Pandemin, inflationen, lågkonjunkturen och inte minst växande antal konflikter i världen har lett till kraftigt ökande klyftor. Detta sker i ett läge där ojämlikheterna redan ökat i världen under en längre tid, inte minst som en följd av förändrade skattesystem och ökad skatteflykt. Beräkningar visar att cirka

1 miljard dollar försvann i skatteparadis under 2022 – pengar som kunde ha använts till gemensamma investeringar i sjukvård, infrastruktur, forskning eller utbildning.

Utvecklingen har lett till en kraftig koncentration av ekonomisk makt; 1 procent av världens rikaste äger numera 43 procent av alla globala finansiella tillgångar. Inom företagssektorn ser vi en ökad marknadskoncentration. Många av världens marknader domineras numera av endast ett fåtal stora multinationella bolag som i det närmaste har monopolställning.

Den ökande ojämlikheten i världen bidrar också till allt sämre förutsättningar att lösa de riktigt stora utmaningarna: klimatförändringarna och demokratins tillbakagång i många länder. De senaste årens hårda förhandlingar i samband med FN:s klimatkonferens, COP, om internationella resurser för klimatarbete visar tydligt på detta. Den svenska regeringens bristande engagemang i den internationella klimatskadefonden kan bara beklagas – Sverige borde vara ledande i det internationella klimatarbetet, inte en bromskloss.

Vi socialdemokrater har länge uppmärksammat dessa ökande klyftor i internationella sammanhang, inte minst genom att kräva åtgärder mot skatteflykt och internationella skatteparadis men också genom initiativ som Global Deal och aktivt arbete med ILO:s konventioner. Men mer kan göras.

De internationella stödpaketen inom exempelvis Världsbanken och IMF utformas numera i ökad utsträckning för att understödja klimatarbetet men skulle på samma sätt också kunna bidra till att minska fattigdom och ökade klyftor. Ambitiösa internationella mål för att minska fattigdom och ökade klyftor skulle kunna omsättas i gemensamma handlingsplaner där länder förbinder sig att ta gemensamt ansvar för välbefinnande-utveckling i stället för att konkurrera med sänkta bolagsskatter, försämrade arbetsrättsregler och social dumpning. Ett flertal initiativ har tagits inom IMF, G20 och EU för att möta den allt mer polariserade ekonomiska utvecklingen.

Sveriges regering har däremot inlett mandatperioden med att sänka biståndet, avsluta biståndsprojekt i flera länder, minska kärnstödet till FN och dess organ och motarbeta klimatfinansieringsinsatser inom ramen för COP, och man har knappast satt frågor om ökade klyftor på vare sig den svenska eller den internationella dagordningen. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara drivande för en rättvis och jämlik världsordning. En röst och aktiv aktör i den internationella debatt som just nu pågår. Sverige borde ta initiativ till en internationell jämlikhetskommission, inom FN-systemet, i syfte att skapa ett samlat internationellt arbete för en rättvisare världsordning.

Sverige bör också vara pådrivande inom Världsbanken och IMF när det gäller arbetet med IDA21 (International Development Association) och säkerställa att fokus läggs på att utveckla länders kapacitet att bygga generella sociala trygghetssystem i enlighet med FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor – Internationella arbetsorganisationens (ILO) rekommendation 202. Den ensidiga fokuseringen på att rikta fattigdomsbekämpning mot utpekade grupper, s k poverty targeting, riskerar att stigmatisera utpekade grupper och motverka framväxten av generella trygghetssystem som inkluderar hela samhället.

Multilateralism för ett ökat globalt samarbete och en tryggare värld

Genom medlemskap i internationella organisationer möjliggörs genomslag för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik. Ett starkt engagemang inom de multilaterala organisationerna är också centralt för genomförandet av Agenda 2030, klimatomställningen, freds- och jämställdhetsarbetet samt hanteringen av de kvardröjande effekterna av pandemin och Rysslands invasion av Ukraina. Sverige ska fortsätta att vara en ansvarsfull och engagerad medlem av dessa organisationer med arbetet inriktat på bred internationell samverkan och samarbete.

Ett välfungerande internationellt samarbete är grunden för en regelbaserad världsordning byggd på folkrätten. Multilateralism är nödvändigt för att trygga fred, säkerhet och hållbar utveckling för alla. Men detta fundament utmanas när universella regler och värden, däribland folkrätten, mänskliga rättigheter och humanitär rätt, blir ifrågasatta eller utnyttjas.

När något land bryter mot dessa värden måste världssamfundet agera för att upprätthålla dem. Tilltron till det multilaterala systemet minskar och det internationella samarbetet försvåras när länder kliver av globala samarbeten och vill introducera egna, unilaterala, lösningar. Multilateralismen behöver utvecklas för att kunna möta nya globala utmaningar och omständigheter. Den regelbaserade världsordningen, det multilaterala systemet, universella värden samt internationella regler, normer och överenskommelser måste försvaras.

Höjda klimatambitioner och stärkt skydd av miljön

För en hållbar utveckling och en jämlik värld ska Sverige vara ledande i Agenda 2030-arbetet och driva på Parisavtalets genomförande.

Hösten 2023 släppte FN sin första statusrapport som sammanfattar läget för alla länders klimatarbete. Slutsatsen var att världen är långt ifrån att nå Parisavtalets mål, och utsläppen kan överskrida delmålen med 40 procent om inte mer görs omedelbart.

Vi vill därför driva på för höjda klimatambitioner i Sverige, EU och FN. Vi vill fortsatt att 1 procent av Sveriges BNI ska gå till bistånd och att klimatbiståndet via FN ska stärkas, exempelvis via Globala Klimatfonden. Vi vill skärpa EU:s klimatmål till 2040 och öka ansträngningarna för att inom FN:s klimatkonvention enas om ett globalt utsläppshandelssystem med ett globalt pris på utsläpp.

Klimatkrisen kan inte lösas utan jämställdhet. Det skulle också få stora effekter på klimatpolitiken om kvinnor involverades på lika villkor i de internationella klimatförhandlingarna. Vi vill fortsätta driva en feministisk utrikespolitik och främja att fler kvinnor deltar i förhandlingsdelegationerna till både klimattoppmötena och andra klimat- och miljösamarbeten.

Vi vill också skärpa det internationella samarbetet mot miljöbrott. Storskalig miljöförstörelse (ekocid) är en medveten strategi i krig. Floder, skogar och åkrar med sina djur- och vattenliv och biologiska mångfald förorenas, skadas och dör. Det är nödvändigt att öka de internationella juridiska möjligheterna att utkräva ansvar och säkerställa att storskalig miljöförstörelse kriminaliseras. Därför vill vi att Sverige tar

initiativ för att storskalig miljöförstöring läggs till i Romstadgan som ett internationellt brott möjligt att åtala vid Internationella brottmålsdomstolen.

Nedrustning – en värld utan kärnvapen

Vårt mål är en värld utan kärnvapen. Nedrustning och icke-spridning av kärnvapen är en central utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering. Normen mot användning och innehav av kärnvapen måste förstärkas. Icke-spridningsfördraget (NPT) har varit framgångsrikt för att förhindra spridning av kärnvapen, minska kärnvapenarsenalerna och underlätta fredlig användning av kärnenergi.

NPT förhindrar kärnvapenländerna att överlåta kärnvapen eller sprida kärnvapentechnik till andra länder. Det har också betydelse för Sverige, vilket kom att diskuteras i samband med både Natoanslutningen och då Sverige godkände DCA-avtalet med USA. Sverige har inte rätt att ta emot kärnvapen, och ingen kärnvapenstat har rätt att överlåta kärnvapen till oss.

Trots de många framsteg som gjorts tidigare går utvecklingen idag åt fel håll. Länder rustar upp och moderniserar sina kärnvapenarsenaler, misstron mellan länder har ökat och Ryssland har lyft upp kärnvapnens roll i den egna militärdoktrinen. Behovet av åtgärder som minskar riskerna för kärnvapen användning och som bidrar till ett bättre samarbetsklimat kunde inte vara större. Bristen på tillit mellan länder är ett akut problem och Rysslands invasion av Ukraina och hot om kärnvapen användning är mycket oroväckande. Behovet av åtgärder som minskar riskerna för kärnvapen användning och som bidrar till ett bättre samarbetsklimat är enormt.

För oss socialdemokrater är det självklart att Sverige fortsatt ska ta ansvar för att försöka överbrygga skillnader mellan länder med och utan kärnvapen och driva på för konkreta åtaganden och framsteg.

Icke-spridningsfördraget måste stärkas och kärnvapenmakternas vilja till nedrustning öka. Sverige ska ha en ledande roll i arbetet för kärnvapennedrustning. Denna nedrustning kan inte vara ensidig – den måste vara ömsesidig. Vi vill att Sverige som observatör till FN:s konvention om kärnvapenförbud (TPNW) aktivt ska bidra till att konventionen utvecklas så att den blir så effektiv som möjligt, vinner stöd globalt och leder till verklig nedrustning.

Stockholmsinitiativet, som inleddes under vår regeringstid och som under svensk-tyskt ledarskap samlar en grupp länder, har lagt konkreta förslag vad gäller nedrustning och icke-spridning. Flera av Stockholmsinitiativets förslag fanns återgivna i det slutdokument från NPT:s översynskonferens i augusti 2022 som skulle antas. Ryssland valde dessvärre att återigen agera oansvarigt genom att blockera konsensus och förhindra ett antagande. Vi socialdemokrater kommer emellertid att fortsätta att verka konstruktivt och brobyggande för att åstadkomma konkreta steg för kärnvapennedrustning inom ramen för icke-spridningsfördraget (NPT).

Sverige ska värna det internationella atomenergiorganet IAEA:s uppdrag att förhindra spridning av kärnvapen, liksom dess roll för strålsäkerhet och nukleärt säkerhetsskydd.

Fredsfrämjande – att arbeta för en fredligare och säkrare värld

Diplomati och dialog är våra främsta verktyg för en fredlig utveckling. För oss är det centralt att värna ett välfungerande internationellt samarbete mellan länder för att säkerställa gemensam säkerhet och uppnå vår strävan efter fred och frihet.

Sverige ska fortsätta att bidra till internationell civil och militär krishantering och fredsfrämjande insatser. Vi ska vara en tydlig förespråkare för mänskliga rättigheter, demokratisk utveckling, rättsstatens principer och jämställdhet och bidra till att dessa kärnvärden beaktas i det internationella fredsfrämjande arbetet. Sveriges arbete för en fredligare och säkrare värld ska bedrivas inom och i nära samarbete med organisationer som FN, EU, OSSE och Nato.

Sipri – värdet av ett oberoende fredsforskningsinstitut

Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri) är ett av världens ledande forskningsinstitut med uppgift att studera väpnade konflikter samt nedrustning och rustningskontroll. Trots att det säkerhetspolitiska läget ställer ökade krav på nationell kapacitet för kunskap och analys, som regeringen själva skriver i budgetpropositionen, tas Sipris egna anslag bort. Det är oroande och riskerar en reell minskning av stödet givet att regeringen nu lägger det under 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet där även andra stora utgifter finns. Behovet av en oberoende och djupt sakkunnig forskning på freds- och nedrustningsområdet har inte på något sätt minskat under 2024 vilket gör förslaget högst anmärkningsvärt.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter är grunden för ett rättvist och demokratiskt samhälle med goda levnadsvillkor för alla. Från ett socialdemokratiskt perspektiv är det avgörande att dessa rättigheter skyddas och respekteras globalt för att säkerställa att alla människor, oavsett bakgrund eller tillhörighet, har möjlighet att leva ett värdigt liv. Fria partier, fria val och rätten att uttrycka sina åsikter öppet och fritt, så som exempelvis människorättsförsvarare och klimataktivisterna gör, är grundläggande för att upprätthålla en levande demokrati. Det är centralt att också värna människors möjligheter att organisera sig i fackförbund och främja fackliga fri- och rättigheter. När dessa rättigheter hotas, undermineras själva grunden för demokratin.

Föreningsfrihet och yttrandefrihet är hörnstenar i ett öppet samhälle. Det är genom fria medier, en verklig politisk opposition, en oberoende och representativ fackföreningsrörelse och ett starkt civilsamhälle som makthavare kan hållas ansvariga och som olika samhällsgrupper kan uttrycka sina behov och krav. Dessa friheter gör det möjligt för medborgarna att delta aktivt i samhället och påverka politiska beslut.

Vi ser med stor oro på den politiska utvecklingen i länder som Ryssland, Kina, flera länder i Latinamerika och på Balkan, Turkiet, Thailand, Pakistan, Kambodja och Iran. Vi ser en växande repression mot olik tänkande, inskränkningar av press- och yttrandefriheten samt attacker mot människorättsaktivister och det civila samhället.

Auktoritära regeringar stärker sitt grepp och försvagar de demokratiska institutionerna, vilket leder till ökad ojämlikhet och orättvisa.

Oppositionella, kritiker mot regimen, människorättsförsvarare och fackliga företrädare är några av de grupper som är särskilt utsatta och många sitter illegalt fängslade runt om i världen.

I Turkiet sitter journalister, människorättsförsvarare, parlamentsledamöter och andra politiska fångar fängslade på orättfärdiga grunder; de bör samtliga skyndsamt frigges.

Vi kräver även att de svenska politiska fångarna Gui Minhai, Dawit Isaak och Ahmadreza Djalali omedelbart frigges. Gui Minhai, en svensk-kinesisk förläggare, Dawit Isaak, en svensk-eritreansk journalist, och Ahmadreza Djalali, en svensk-iransk forskare, har alla blivit offer för orättvisa rättsprocesser och hålls fängslade under förhållanden som bryter mot internationella normer och principer. Dessa fall är inte bara tragiska exempel på personligt lidande, utan också en skarp påminnelse om de hot som förtryckande regimer utgör mot yttrandefrihet, akademisk frihet och mänsklig värdighet.

Sverige har en lång tradition av att försvara mänskliga rättigheter och yttrandefrihet, och det är avgörande att vi fortsätter att stå upp för våra medborgare som har blivit felaktigt fängslade. Att kämpa för deras frigivning är inte bara en fråga om nationellt ansvar, utan också om att skydda de universella värden som Sverige håller högt.

Fri opposition är en förutsättning för ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle. Det är av stor vikt att regeringen i multilaterala sammanhang och vid bilaterala kontakter tar upp den utsatta situationen för oppositionspolitiker och människorättsförsvarare. Det är viktigt att regeringen omgående ökar ansträngningarna för att dessa politiska fångar frigges och att deras mänskliga rättigheter respekteras.

Genom att försvara mänskliga rättigheter och demokratin globalt kan vi bidra till en mer rättvis och hållbar värld. Vi måste agera för att stödja dem som står upp mot förtryck och för demokrati, oavsett var i världen de befinner sig. Detta är en kamp för att säkerställa att framtida generationer kan leva i en värld där frihet, rättvisa och mänsklig värdighet är tillgängliga för alla.

Feministisk utrikespolitik – en politik som förändrar världen

I en värld som är sargad av krig och konflikter, efterdyningar av pandemin, klimatförändringar, där demokratin är på tillbakagång och fattigdomen ökar, så är det flickor och kvinnor som drabbas hårdast. Behovet av en feministisk utrikespolitik på samtliga områden inom utrikespolitiken är större än på mycket länge. Att ge flickor och kvinnor makt över sitt eget liv och främja deras medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är det bästa sättet att bekämpa fattigdom, nå ekonomisk tillväxt och mänsklig utveckling.

Arbetet för att stärka kvinnors rättigheter och för ökad jämställdhet har länge varit en hörnsten i socialdemokratisk politik. Det syftar till att bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Vår politik handlar om att öka resurser och insatser riktas till kvinnor och flickor så att de ska kunna lyfta sig ur fattigdom, få möjlighet till skolgång och utbildning, arbete, ekonomisk egenmakt samt politiskt, ekonomiskt och socialt inflytande. Den handlar också om att driva på för förändring av

stereotypa könsroller, maskulinitetsnormer och patriarkala strukturer och om att normalisera jämställdhet.

När Sverige under en socialdemokratisk regering gick före och som första land i världen lanserade den feministiska utrikespolitiken 2014, byggde det på insikten om att detta bara kan uppnås om flickors och kvinnors rättigheter, resurser och representation prioriteras. Genom den ambitionshöjning som den feministiska utrikespolitiken innebar satte Sverige på sig ledartröjan globalt. Utvärderingar har visat att den feministiska utrikespolitiken gav resultat. Jämställdhetsarbetet ökade inom handels-, bistånds- och säkerhetspolitiken och flera länder tog efter och införde feministisk utrikespolitik.

Vi socialdemokrater har motsatt oss regeringens avskaffande av den feministiska utrikespolitiken och menar att det både är anmärkningsvärt och djupt olyckligt. Vi är också mycket kritiska till den ambitionssänkning och de nedskärningar som detta inneburit i den svenska utrikes- och utvecklingspolitiken. Det är ett svek mot världens mest utsatta flickor och kvinnor att Sverige nu saknar det banbrytande ramverk som den feministiska utrikespolitiken var. Det skickar också en allvarlig signal till omvärlden att Sverige gör detta i en tid när auktoritära makthavare och konservativa högerkrafter globalt attackerar flickors, kvinnors och hbtqi-personers rättigheter och människorättsförsvarare som kämpar i de svåraste miljöerna.

Vi menar att de värdefulla erfarenheter som åren med feministisk utrikespolitik givit och de växande utmaningarna för jämställdheten i världen bör ligga till grund för en uppdaterad feministisk utrikespolitik. En inriktning som innebär att Sverige åter går före och uthålligt driver på det globala jämställdhetsarbetet som kan bryta de maktstrukturer, djupt rotade normer och diskriminerande lagstiftning som håller flickor och kvinnor tillbaka.

Kvinnor och flickor ska ha samma möjlighet till socialt, ekonomiskt och politiskt inflytande som män och pojkar. Vi anser att Sverige ska driva på i FN för att könsapartheid ska klassas som ett brott mot mänskligheten. Straffrihet från det institutionaliserade förtrycket och de omfattande och systematiska brott som begås mot kvinnor i länder som Afghanistan och Iran måste bekämpas. Vi menar också att pojkar och män i högre utsträckning måste engageras för jämställdhet och för att motverka destruktiva och skadliga maskulinitetsnormer.

Vi vill att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) ska vara ett prioriterat område inom svensk utrikes- och utvecklingspolitik. Makten över sin egen kropp, reproduktion, sexualitet och könsidentitet är rättigheter i sig, men också förutsättningar för en god hälsa. Tillgången till fria och säkra aborter, preventivmedel, mödra- och förlossningsvård och en inkluderande undervisning i skolan om sexualitet, samtycke och relationer är oundgängliga för att förbättra flickors, kvinnors och hbtqi-personers livsvillkor.

Kvinnor och flickor är särskilt utsatta i väpnade konflikter. När resolution 1325 antogs gav den ett ramverk för länder och försvarsmakter runt om i världen att förhålla sig till. Inte minst blev det tydligt under den militära insatsen i Afghanistan under 2000-talet att antagandet av resolutionen kom att skapa ett tydligare jämställdhetsfokus och synliggörande av kvinnors särskilt utsatta situation i landet.

Arbetet med kvinnor, fred och säkerhet är en central del av vår feministiska utrikespolitik. I en tid när antalet väpnade konflikter blivit fler är det brådskande att genomföra FN:s resolution 1325. Vi arbetar för att stärka kvinnors roll i konflikt-hantering och fredsprocesser. Kvinnors perspektiv, behov och intressen och deras aktiva, meningsfulla och jämställda deltagande måste prioriteras.

Att inkludera kvinnor är en fråga om fred och långsiktig stabilitet då uppgörelser där kvinnor deltagit i förhandlingar visat sig vara mer stabila och hållbara än freds-förhandlingar utan kvinnor vid bordet. För oss är det självklart att det ska finnas med kvinnliga medlare i varje medlingsuppdrag vid krig och konflikter för att bygga en hållbar fred. Det svenska kvinnliga medlingsnätverket som nuvarande regering lagt ner bör återstartas och deras roll utvecklas för att stärka kvinnor, fred och säkerhetsagendan.

Målen i FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och efterföljande resolutioner, liksom FN:s resolution 2250 om unga, fred och säkerhet, ska nås. Kvinnors och ungas inflytande och meningsfulla deltagande i freds- och statsbyggande är en rättighetsfråga och en förutsättning för hållbar fred och utveckling.

Det genusbaserade sexuella våldet i konflikter måste bekämpas likväl som den växande människohandeln som gör att fler tvingas in i prostitution. Det internationella arbetet mot människohandel för sexuell exploatering behöver stärkas. Den svenska globala ambassadören mot människohandel har sedan posten instiftades av den socialdemokratiskt ledda regeringen 2006 spelat en viktig roll i internationella samarbeten och processer för att prostitution ska ses som en del av mäns våld mot kvinnor. Vi anser därför att Sverige ska permanenta den globala ambassadören mot människohandel, växla upp arbetet och utöka resurserna.

Jämställdhet är ett mål i sig, men också en förutsättning för att nå fred, säkerhet och hållbar utveckling. När jämställdhetsbegreppet ifrågasätts och organisationer och aktörer som kämpar för kvinnors rättigheter ses som hot, ska vi fortsätta arbetet inom detta område och motverka dessa trender i enlighet med den socialdemokratiska feministiska utrikespolitiken.

Barns rättigheter

Barns rättigheter inskränks, förnekas och hotas på många ställen världen över. Under 2023 levde eller flydde över 460 miljoner barn från konfliktdrabbade områden. Situationen förvärras av att konflikter sammanfaller med andra kriser som naturkatastrofer och folkhälsokriser. Klimatförändringar som extrem torka, värmeböljor och allt kraftigare stormar påverkar ungas hälsa, levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter.

Officiella siffror från FN (april 2024) anger att omkring 600 barn har mist livet och mer än 1 350 har skadats i attacker sedan kriget i Ukraina bröt ut 2022. Det verkliga antalet förlorade liv är sannolikt betydligt högre. Kriget har en omfattande inverkan på barn, som lever under konstant rädsla och psykologisk stress, och många har separerats från sina familjer. Över 3,5 miljoner barn i Ukraina är i akut behov av humanitärt stöd.

I maj 2024 beräknade Unicef att nästan 14 000 barn dödats i kriget i Gaza. Det är över 75 barn om dagen. Fem förskoleklasser med barn som dödas varje dag, i sex månaders tid. Samtidigt beräknas över 21 000 barn vara försvunna. Utöver detta lever hundratusentals barn under extremt svåra förhållanden, utan tillgång till mat, vatten, tak över huvudet och medicinsk vård. Cirka en miljon barn har tvingats lämna sina hem, och många har separerats från sina familjer.

I juli 2024 rapporterade Unicef att 143 palestinska barn har dödats på Västbanken inklusive östra Jerusalem sedan oktober 2023. I genomsnitt är det ett palestinskt barn varannan dag. Det är en ökning med 250 procent jämfört med de föregående 9 månaderna då 41 palestinska barn dödades.

Även konflikten i Sudan har en förödande inverkan på barn. Sedan striderna började i april 2023 har uppskattningsvis 24 miljoner barn utsatts för allvarliga brott mot sina rättigheter. Av dessa befinner sig 14 miljoner barn i akut behov av humanitärt stöd, medan 4 miljoner barn har tvingats fly sina hem, vilket gör Sudan till den största barnfördrivningskrisen i världen. Dessutom har cirka 19 miljoner barn förlorat tillgång till utbildning och sjukvård, och många riskerar undernäring.

Genèvekonventionerna och deras tilläggsprotokoll innehåller särskilda regler som ger barn ett extra skydd, eftersom de tillhör en särskilt utsatt grupp. Detta speciella skydd innebär att barn ska behandlas med särskild respekt och skyddas mot alla former av kränkande handlingar. Stridande parter är skyldiga att ge barn all den vård och hjälp de behöver, både på grund av deras ålder och andra omständigheter. Det finns en global samstämmighet om vikten av att skydda barn i krig, men parterna i konflikten uppfyller inte sina plikter enligt internationell rätt.

Barns erfarenheter, rätt till deltagande samt möjligheter att göra sin röst hörd och påverka ska främjas. All diskriminering, allt utnyttjande och all exploatering av barn ska motarbetas. Åtgärder som rör barn ska ha sin utgångspunkt i barnkonventionen och de fyra grundläggande barnrättsprinciperna om barnets bästa, förbud mot diskriminering, barns rätt att få komma till tals och barns rätt till liv och utveckling. Insatserna för att skydda barn och deras rättigheter under väpnade konflikter eller när de tvingas på flykt ska stärkas, liksom barns rätt till utbildning samt barns rätt till hälsa i konflikter. Barn som tvingats delta i krigshandlingar ska betraktas som offer och få rehabilitering och stöd. Sverige ska aktivt stödja den internationella humanitära rätten som ger barn särskild respekt och skydd i väpnade konflikter.

Hbtqi-personers rättigheter

Hbtqi-personer möter allvarliga hot och förföljelser i många delar av världen. Några exempel på en försämrad situation för dessa grupper är länder som Ryssland, Georgien, Bulgarien och Uganda där dessa individer utsätts för systematisk diskriminering, våld och statligt sanktionerat förtryck.

I Ryssland har den så kallade antipropagandalagen ytterligare inskränkt hbtqi-personers rättigheter och bidragit till en ökad stigmatisering och våld mot dessa grupper. Aktivister och organisationer som arbetar för hbtqi-personers rättigheter möter ständiga hot och trakasserier. I Georgien har hbtqi-personer också drabbats av omfattande våld, särskilt i samband med Pride-evenemang. Våldet mot hbtqi-personer har ofta antingen ignorerats av myndigheterna eller till och med uppmuntrats genom tyst godkännande. I några av EU:s medlemsländer möter hbtqi-personer också diskriminering och deras rättigheter erkänns inte fullt ut av staten.

Uganda är kanske ett av de mest skrämmande exemplen, där lagstiftning som kriminaliserar hbtqi-personers själva existens har införts. Det skapar en atmosfär av fruktan och våld, där hbtqi-personer riskerar långa fängelsestraff eller till och med dödsstraff för sin sexuella läggning eller könsidentitet. Detta har lett till en massiv kris för mänskliga rättigheter och tvingat många att fly sina hem för att söka skydd utomlands.

För att möta dessa allvarliga brott mot mänskliga rättigheter är det avgörande att internationella verktyg och mekanismer används effektivt. Inom OSSE finns den så

kallade Moskamekanismen, som är ett kraftfullt verktyg för att utreda och agera mot grova kränkningar av mänskliga rättigheter.

Sverige bör aktivt driva på för att Moskamekanismen aktiveras när hbtqi-personer hotas eller förföljs i OSSE:s medlemsstater. Genom att göra detta kan Sverige bidra till att stärka det internationella skyddet för hbtqi-personer och säkerställa att förövare hålls ansvariga för sina handlingar.

Sverige har länge varit en föregångare när det gäller hbtqi-frågor. Vi socialdemokrater vill inrätta ett särskilt hbtqi-sändebud från Sverige för att främja och skydda rättigheterna för hbtqi-personer globalt. Det skulle understryka Sveriges starka åtagande för alla människors lika värde och rättigheter, oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Genom att samarbeta med andra länder, internationella organisationer och civilsamhället kan ett sändebud bidra till att driva på för rättsliga och politiska reformer som förbättrar situationen för hbtqi-personer. Dessutom kan ett sändebud arbeta för att säkerställa att hbtqi-rättigheter integreras i det bredare arbetet för mänskliga rättigheter och hållbar utveckling.

Stärk Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Vi har flera säkerhetspolitiska verktyg för att hantera krisen för säkerheten i Europa och dess närområde. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är ett av dessa verktyg.

Sverige ska fortsätta arbetet för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog, konfliktlösning och ansvarsutkrävande. OSSE:s valövervakning och observationer fyller också en viktig funktion för att kartlägga den demokratiska utvecklingen i olika länder.

Vi stödjer OSSE:s breda säkerhetsbegrepp som länkar samman säkerhet med mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Inom många av OSSE:s länder utmanas nu såväl demokrati som rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Rättigheter som socialdemokratin internationellt har slagits för urholkas nu. Detta gäller etniska, religiösa och sexuella minoriteter.

Moskamekanismen är ett instrument inom OSSE som skapades för att hantera allvarliga fall av brott mot mänskliga rättigheter och demokratiska principer inom medlemsstaterna. Den infördes 1991 under en konferens i Moskva som en del av OSSE:s mänskliga dimension, vilken fokuserar på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen.

Moskamekanismen tillåter OSSE att på ett formellt sätt granska och utreda misstänkta brott mot mänskliga rättigheter i ett annat medlemsland. Om en eller flera OSSE-stater misstänker att en medlemsstat bryter mot sina åtaganden vad gäller mänskliga rättigheter, kan de aktivera Moskamekanismen genom att begära att en expertgrupp skickas till det aktuella landet för att undersöka situationen. Denna expertgrupp får mandat att samla information, samtala med berörda parter och sedan rapportera sina fynd tillbaka till OSSE och dess medlemsstater.

Sverige tog, tillsammans med ett antal likasinnade stater, initiativ omedelbart efter Rysslands olagliga och fullskaliga invasion av Ukraina till att aktivera Moskamekanismen för att undersöka kränkningar och övergrepp i fråga om de mänskliga

rättigheterna, överträdelser av internationell humanitär rätt samt misstänkta krigs- förbrytelser och andra allvarliga internationella brott som begåtts. Det resulterade i den första oberoende internationella rapporten som visade Rysslands kränkningar av mänskliga rättigheter och överträdelser av internationell humanitär rätt.

Internationellt utmanas hbtqi-personers rättigheter brett. Vi socialdemokrater vill att Sverige bör verka för att Moskvamekanismen även ska åberopas när hot mot hbtqi-personer och hbtqi-rörelsen anses vara överhängande.

En fri, hållbar och rättvis handel

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att den globala handelns fördelar måste kunna komma alla till del. Därför bör målet för handelspolitiken vara en rättvis handel. Sverige måste stå upp för en handelspolitik som värnar bland annat miljö, klimat, social trygghet, arbetstagares rättigheter, hälsa samt djurvälstånd. Sverige ska även stå upp för en feministisk handelspolitik, det vill säga en handelspolitik som tjänar män och kvinnor lika väl.

Minst lika angeläget är att denna politik bidrar till att nå Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling samt uppfyllandet av Parisavtalet. Sverige ska vara en global föregångare när det kommer till att exportera klimatvänliga lösningar. En väsentlig del i det arbetet är att verka för att internationella hinder för klimatsmarta varor och tjänster tas bort, att investeringar i klimatvänlig teknik underlättas och att spridningen av klimatvänlig teknik över gränserna främjas.

Ett starkt multilateralt handelssystem

De ökade protektionistiska strömningarna i omvärlden har satt Världshandelsorganisationens (WTO) förmåga att upprätthålla globala spelregler på prov. WTO måste stärkas och moderniseras för att kunna möta de utmaningar som det multilaterala handelssystemet står inför. Det är en förutsättning för att kunna skapa förutsägbarhet samt lika och rättvisa villkor i den globala handeln. Vidare bör det understrykas att WTO spelar en central roll för att stödja den globala klimat- omställningen genom att klargöra hur investeringar kan främjas på ett sätt som inte snedvrider handel och genom att skärpa reglerna för subventioner som skadar handeln.

Fler frihandelsavtal för ökad tillväxt

Vi socialdemokrater vill se fler frihandelsavtal för att stärka tillväxten och motståndskraften i våra ekonomier. Vi behöver fortsätta bygga öppna, robusta och hållbara handelsförbindelser med omvärlden. Därför bör Sverige verka för att fler strategiskt viktiga frihandelsavtal ingås inom WTO och EU samt för att pågående förhandlingar om frihandelsavtal förs i hamn. Sverige bör även verka för att EU närmar sig länderna runt Stilla havet genom att ansluta sig till frihandelsavtalet CPTPP (Comprehensive Trans-Pacific Partnership).

Sverige bör i förhandlingar om nya frihandelsavtal verka för genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet samt att internationella hinder för klimatsmarta varor och tjänster tas bort, att investeringar i klimatvänlig teknik underlättas och att spridningen av klimatvänlig teknik över gränserna främjas.

Därtill kommer att Sverige bör verka för att stärka genomförandet och efterlevnaden av hållbarhetskapitel i EU:s frihandelsavtal. Vi socialdemokrater anser att dessa kapitel bör utvecklas och att det bör finnas sanktionsmöjligheter som kopplas till de åtaganden som ställs upp i handelsavtalens hållbarhetskapitel.

Digitalisering och artificiell intelligens

Digitaliseringen medför enorma fördelar och har fullständigt förändrat vår tillgång till information och våra arbetssätt. Men den har även sina utmaningar. För att överhuvudtaget kunna ta del av den digitala världen krävs tillgång till internet, och tillgång till digitala enheter.

Utöver att tillgången skiljer sig kraftigt mellan länder, samhällsklasser och mellan stad och landsbygd skiljer sig tillgången också kraftigt mellan könen. Både tillgången och kunskapen om hur de digitala verktygen kan användas skiljer sig tydligt åt mellan könen och skapar en än större utsatthet för kvinnor som har sämre möjligheter att ta arbeten inom den digitala sektorn och har sämre möjligheter att ta del av digitaliserings fördelar. Kvinnors tillgång till, och kunskap om, digitala verktyg behöver öka.

Tillgången till internet är sedan 2016 en mänsklig rättighet. Utöver tillgången till internet måste vi vara uppmärksamma på att de mänskliga rättigheterna på internet efterföljs.

Artificiell intelligens (AI) utgör ett av de mest omvälvande teknologiska sprången i vår tid och innebär både stora möjligheter och utmaningar för världssamfundet. För att säkerställa en ansvarsfull och etisk användning av AI är det av yttersta vikt att reglera denna teknologi inom EU och i ett vidare grepp även på global nivå. En av de främsta utmaningarna med AI är att det har potentialen att påverka alla aspekter av samhället, från ekonomi och arbetsmarknad till etik och säkerhet. Utan adekvat global reglering kan det uppstå en snedvriden användning av AI som kan leda till ekonomisk ojämlikhet, överträdelser av mänskliga rättigheter och till och med vapenteknologiska risker.

Vid FN:s framtidstoppmöte i september 2024 antogs ”the Global Digital Compact”. En universell överenskommelse om vår digitala framtid, där stater, företag och civilsamhälle enas om gemensamma principer för en öppen, fri och säker digital framtid för alla. Det var Sverige och Zambia som av FN:s generalsekreterare fick uppdraget att tillsammans leda arbetet. När det nu är antaget och arbetet med att implementera överenskommelsens åtaganden är det viktigt att Sverige fortsätter att ta en ledarroll.

Cyberhot och desinformation

Cyberattacker och desinformationskampanjer utgör ett direkt hot mot demokratin och nationell säkerhet genom att försöka underminera förtroendet för demokratiska institutioner, påverka valprocesser och sprida osäkerhet, polarisering och splittring i

samhället. Sverige, som ett öppet och teknologiskt avancerat samhälle, är särskilt sårbart för sådana attacker.

Därför är det viktigt med internationellt samarbete för att hantera globala utmaningar, inklusive cyberhot. Ett nära samarbete med EU och andra allierade för att utveckla gemensamma strategier mot cyberattacker och desinformation är betydelsefullt.

Svenska Säkerhetspolisen pekar på att de har sett att främmande makt och inhemsk våldsbejakande extremism går in i varandra och förstärks. Därför ser vi med oro på Kalla Faktas avslöjande om att Sverigedemokraternas kommunikationsavdelning inte bara känner till utan också driver en trollfabrik, samt att partiledningen gick i motattack mot svenska medier.

Sverige behöver motverka desinformation genom att främja oberoende och pålitliga medier, stödja mediekompetensutbildning och säkerställa att medborgare har tillgång till korrekt och tillförlitlig information. En stark offentlig debatt, baserad på fakta och öppen diskussion, är nödvändig för att motverka de negativa effekterna av desinformation.

Sveriges utrikespolitik måste vara proaktiv i att hantera de diplomatiska konsekvenserna av cyberattacker och desinformationskampanjer. Det innebär att Sverige, som en aktiv röst i internationella organisationer som FN och EU, ska driva på för att stater som utför eller stödjer sådana aktiviteter hålls ansvariga. Genom diplomatiska kanaler kan Sverige också arbeta för att främja dialog och minska spänningar som kan leda till cyberkonflikter, samtidigt som man står fast vid att skydda nationell suveränitet och internationell rätt.

Iran

Iran kontrolleras av en auktoritär regim med stort våldskapital. Sedan september 2022 pågår en feministisk revolution mot den brutala regim som länge förtryckt sitt folk och där diskriminering av kvinnor finns inskrivet i lagen. Det handlar om ett strukturellt förtryck och diskriminering. Samtidigt som regimen kontrollerar sin befolkning med våld ser vi hur Iran bidrar till instabiliteten i regionen. Genom sitt stöd till Hizbollah och genom att stödja Hamas i form av exempelvis vapenleveranser har Iran under lång tid bidragit till den allvarliga situation vi nu ser i Mellanöstern idag. Iran har även levererat militär utrustning till Ryssland och på så vis stöttat dem i invasionen av Ukraina.

Iran har länge agerat utanför sina egna gränser. År 2024 bekräftades det att Iran använder sig av gängkriminella i Sverige för att verka på svensk mark.

Sedan protesterna i Iran började hösten 2022 drev vi socialdemokrater på för att regeringen skulle agera för att EU ska terrorlista det islamiska revolutionsgardet. I maj 2023 ställde sig till slut en enig riksdag bakom tillkännagivandet till regeringen att verka för att skapa enighet inom EU för att terrorlista det islamiska revolutionsgardet. Med tillkännagivandet är det tydligt att riksdagen förväntar sig att regeringen agerar för att få till stånd en terrorlistning. Det bör prioriteras av regeringen. Att terrorlista revolutionsgardet handlar om att stötta de kvinnor och män som kämpar för sin frihet och demokrati i Iran. Det handlar om att se och hantera det islamiska revolutionsgardet utan från den terrororganisation de är. Men även om att se det stora hot som Iran utgör i Mellanöstern specifikt, och i världen som helhet.

Anslagsförslag 2025 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tabell 1 Socialdemokraternas förslag till anslag för 2025 för utgiftsområde 5 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 449 774	±0
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	185 456	±0
1:3	Inspektionen för strategiska produkter	163 083	±0
1:4	Svenska institutet	136 287	±0
1:5	Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser	343 771	±0
Summa		2 278 371	±0

Socialdemokraternas överväganden

Socialdemokraterna har inga förslag till förändringar vad gäller anslagsnivåer. Däremot har vi som synes starka uppfattningar om hur dessa medel bör användas effektivare.

Morgan Johansson (S)

Alexandra Völker (S)

Linnéa Wickman (S)

Johan Büser (S)

Matilda Ernkrans (S)

Olle Thorell (S)

Tomas Eneroth (S)

Azra Muranovic (S)